

De oversete spørgsmål om abort i Danmark

KOMMENTAR

Jacob Birkler

I Danmark har vi en meget simpel og unuanceret debat om provokeret abort. Den handler primært om at være for eller imod.

Personligt vil jeg til enhver tid forsvare kvinders ret til fri abort i Danmark. Men vi har overset en lang række spørgsmål, som ikke alene åbner for debat, men også for en ny regulering. Det betyder ikke, at vi nødvendigvis skal lempe eller stramme vores lovgivning, men det handler om en inkonsekvent lovgivning, der lader mange i stikken.

Lad mig ganske ufuldstændigt opliste syv eksempler, som kræver opmærksomhed:

1: I Danmark er det ikke alle kvinder, som har ret til fri abort. I modsætning til vores nabolande er det først en ret man får når man fylder 18 år. Er man under 18 skal man spørge sine forældre eller formelt søge om

tilladelse, hvilket de fleste får. Men en 17-årig, der netop er flyttet hjemmefra med kæresten, har ikke ret til fri abort, hvilket virker ulogisk når samme kvinde eksempelvis kan fravælge livsforlængende behandling som 15-årig.

2: I den danske abortdebat er der ofte fokus på abortgrænsen ved uge 12, som ikke har ændret sig siden aborten blev fri i 1973. Men vi glemmer let de mange provokerede aborter efter uge 12. Langt de fleste får en tilladelse indtil uge 18. Men hvad med de senprovokerede aborter mellem uge 18 og uge 22? Det er et lille antal i Danmark, men kan det reguleres bedre så kriterierne bliver mere gennemskuelige og mindre vilkårlige?

3: I Danmark er det tilladt at få en provokeret abort alene på grund af kønnet. Det kunne eksempelvis være den situation,

hvor et forældrepar allerede har fået to piger, hvorefter de brændende ønsker sig en dreng. Til det formål køber de en kønstest på nettet, og hvis den viser, at der er en pige på vej, er der skabt en gyldig mulighed for provokeret abort, hvis det sker før uge 12.

4: Hvordan håndterer vi de aborterede fostre? Her må vi huske, at der ifølge dansk lov ikke er tale om mennesker. Derfor kan der principielt ikke være tale om en begravelse før uge 22. Men på flere sygehuse har man etableret fosterplæner, hvor aborterede fostre nedgraves. Men hvor går grænsen for nedgravning? Praksis er vidt forskellig i Danmark og i dag er det alene kommunegrænsen der afgør, hvilke muligheder man har. Vi kan selvfølgelig være enige om en værdig håndtering af disse situationer. Men hvad er værdigt og hvordan og hvornår inddrages kvinden eller parret i denne beslutning?

5: I Danmark har vi fri abort, men ikke fri fosterreduktion. Det kunne eksempelvis være et par, som allerede har to børn og som nogle år senere ønsker en lille efternøler. Kvinden bliver hurtigt gravid - men med tvillinger, hvilket ikke er planen. Det har de hverken råd til eller plads til. Derfor går hun til lægen og anmoder om at få fjernet det ene foster, hvilket kaldes fosterreduktion. Det har hun ikke ret til i Danmark. Men her kan hun så vælge i stedet at få fjernet begge fostre og begynde forfra. Det sidste er en åben mulighed i Danmark.

6: Aborttallet er faldet i Danmark hen over mange år. Men flere provokerede aborter er i dag ønskebørn, der fravælges efter fosterdiagnostik. Det kunne være fostre med Downs syndrom eller andre normafvigelser, der ligger til grund for den provokerede abort. Abortgrænsen blev fastsat mange år

før fosterdiagnostikkens indførelse. Men er det fosterdiagnostikken, der skal regulere abortgrænsen eller omvendt? Selvom langt de fleste får tilladelse til provokeret abort indtil uge 18, hvorfor giver vi så ret til fosterundersøgelser, som ikke giver ret til fri abort mellem uge 12 og 18?

7: I Danmark ser vi hvordan flere kommuner er begyndt at tilbyde en babysimulator til helt unge kvinder, hvis de går med ønsket om et barn. Ideen bag robotdukken er at give de unge kvinder et realistisk billede af de opgaver der følger med rollen som mor. Men er det etisk forsvarligt at give robotdukken til en ung kvinde, som allerede er gravid? Er det pression i retning mod abort, nu hvor man fra kommunal side ved at det bliver dyrt, hvis hun skal have massiv støtte efter fødslen?

Man kan få den tanke, at provokeret abort

er noget vi allerede har håndteret her i Danmark og derfor bør lade ligge. Der kan selvfølgelig opstå bekymring når man ser på andre lande, herunder USA, der begrænser kvinders rettigheder.

Men i Danmark er vi kommet videre, som det hedder. Jeg er på mange måder enig. Men vi glemmer de mange spørgsmål, som vores praksis fører med sig. Spørgsmål som vi i modsætning til andre lande lader hånt om. Der er ikke alene tale om nuancer i en debat. Der er også tale om nødvendigheden af en løbende rettidig regulering.

*Jacob Birkler er filosof, ph.d.,
fhv. formand, Etisk Råd*